

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Застосування інноваційних технологій навчання у закладах освіти в цілому та закладах вищої освіти, зокрема, повною мірою відповідає Угоді про асоціацію між Україною та ЄС, Законам України “Про інноваційну діяльність”, “Про наукову та науково-технічну діяльність”, “Про освіту”, “Про вищу освіту”, “Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки” та ще цілій низці нормативних актів, у яких задекларовані основні вектори розвитку інноваційної діяльності в Україні, починаючи з закладів освіти та закінчуючи практичною реалізацією інноваційних проектів.

Так, відповідно до п.2 статті 3 Закону України “Про інноваційну діяльність” одними із основних принципів інноваційної політики є “забезпечення взаємодії науки, освіти, виробництва, фінансово-кредитної сфери у розвитку інноваційної діяльності; ефективне використання ринкових механізмів для сприяння інноваційній діяльності, підтримка підприємництва у науково-виробничій сфері; фінансова підтримка, здійснення сприятливої кредитної, податкової і митної політики у сфері інноваційної діяльності; підготовка кадрів у сфері інноваційної діяльності” [1]. Важливість цих принципів полягає саме у тому, що на законодавчому рівні робиться наголос на необхідності залучення до загального інноваційного середовища закладів освіти, забезпечення взаємодії науки та виробництва, а також підтримки підприємництва у науково-виробничій сфері. Такі підходи створюють передумови для більш активного залучення до інноваційної діяльності професорсько-викладацького складу та студентів, надаючи можливість, з одного боку, реалізації їх винахідницького (а для деякого і підприємницького) потенціалу, а з іншого – реального збільшення доходів та покращення фінансово-матеріального стану.

У розділі IV Закону України “Про інноваційну діяльність”, присвяченому фінансовій підтримці інноваційної діяльності, прописані основні види та джерела фінансової підтримки інноваційної діяльності в Україні. У даному контексті місія закладів освіти, у тому числі закладів вищої освіти, полягає в ознайомленні широкого кола зацікавлених, обдарованих осіб – власників інноваційних ідей – з усіма можливостями, які надає держава в якості підтримки на шляху практичної реалізації винахідницьких ідей у вигляді інноваційних проектів.

Не менш актуальним є один із принципів державної політики у сфері вищої освіти щодо “державної підтримки освітньої, наукової, науково-технічної, мистецької та інноваційної діяльності університетів, академій, інститутів, коледжів, зокрема шляхом надання пільг із сплати податків, зборів та інших обов’язкових платежів закладам вищої освіти, що провадять таку діяльність”, визначений п. 7 ч. 2 статті 3 Закону України “Про вищу освіту”[2]. Аналогічно п.1 Статті 5. Державна політика у сфері освіти Закону України “Про освіту” декларує, що “освіта є державним пріоритетом, що забезпечує інноваційний, соціально-економічний і культурний розвиток суспільства. Фінансування освіти є інвестицією в людський потенціал, сталий розвиток суспільства і держави.”[3].

Достатньо багато уваги безпосередньо впровадженню інноваційних технологій і дистанційного навчання у вищій освіті приділено у “Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки”. Завданнями такої оперативної цілі є: “створення індустрії інноваційних технологій та засобів навчання, що відповідають світовому науково-технічному рівню; диджиталізація усіх процесів у системі вищої освіти; унормування дистанційного навчання як форми здобуття вищої освіти”[4, с.47]. Окремої уваги заслуговує ще деякі завдання, зазначені у Стратегії, а саме: “розробка нормативно-правового забезпечення участі здобувачів вищої освіти у формуванні та реалізації інноваційних

проектів в умовах цифрової економіки та комерціалізація найбільш успішних стартапів за підтримки ЗВО” 4, с.48], а також “створення системи мотивації викладачів до наукового пошуку, самоосвіти, підвищення кваліфікації, створення інноваційних розробок, впровадження нових методів і підходів у викладанні” 4, с.56]. Досить важливою є також сформульована у Стратегії місія вищої освіти, яка полягає у “забезпеченні сталого інноваційного розвитку України через підготовку висококваліфікованих фахівців, створення та поширення знань, формування інтелектуального, соціального та духовного капіталу суспільства, готового до викликів майбутнього”[4, с.68].

Це далеко не повний перелік законодавчих актів України, які закладають основи, регулюють та сприяють розвитку інноваційної діяльності. Але навіть зазначених документів достатньо для того, щоб активізувати інноваційну діяльність в усіх закладах освіти, у тому числі у ВНЗ. З огляду на вищезазначене особливої актуальності набувають саме інноваційні технології навчання, які передбачають активне та модульне навчання, дидактичні ігри, набори, у тому числі інноваційних, методів і засобів, які підтримують реалізацію та активне застосування у навчальному процесі вже наявних інноваційних технологій та нововведень. Найбільш поширеними серед них є: тренінги, майстер-класи, “мозкові штурми”, рольові та ділові ігри, кейс-стаді, аналіз причинно-наслідкових зв’язків та інші.

Достатньо популярними стали такі технології управління навчанням як: Moodle, Google Classroom, TalentLMS, Litmos, Docebo, Canvas, Learn Amp, Agylia, Skolera, Prometheus та ін. Досить широко в освітньому процесі використовуються такі онлайн технології, як: Skype, Viber, Facebook Messenger, WhatsApp, Zoom та ін.

Досить важливою подією, яка розпочалась в Україні 12 жовтня 2022 року, стала міжнародна інноваційна програма «Трансформація цифрової педагогіки». Україна є 17-ою країною, яка приєдналась до цієї інноваційної програми, яка була розроблена за участю Вищої школи педагогічних наук Гарвардського університету та Університету Мічигану, а реалізується завдяки партнерству Академії інновацій та цифрової освіти «Hewlett-Packard» (HP IDEA) в Україні та громадської організації «ЕдКемп Україна»[5].

Програма передбачає розширення цифрового та педагогічного потенціалу освітян, засвоєння нових інноваційних технологій навчання, залучення до інноваційної діяльності та допомогу у реалізації інноваційних проєктів, включаючи сприяння їх комерціалізації.

Сьогодні внаслідок жорсткої агресії Російської федерації проти України реалізація значної частки інноваційних ідей та проєктів відтермінується в очікуванні перемоги України, оскільки добро завжди перемагає зло. Але саме зараз вже наявні інноваційні продукти та технології, які є можливість використовувати у навчальному процесі, дозволяють не тільки не переривати навчання, а також використовувати цей час для отримання нових знань, засвоєння нових технологій, народження нових інноваційних ідей та наближення України до перемоги, до економічного розвитку та високих стандартів соціального захисту.

Список використаних джерел:

1. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>
2. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
3. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
4. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>
5. Програма «Трансформація цифрової педагогіки». URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/ukrayina-doyednalasya-do-mizhnarodnoyi-innovacijnoyi-programi-transformaciya-cifrovoyi-pedagogiki>